

א) בענין הללו דברי תורה והללו דברי סופרים - יום אחד ויום שני

- 1) תוספות ד"ה אמר שמע כח: - "ונראה דאין" עד "בידו".
- 2) תשובות רב נטרונאי גאון - ברודי (אופק) אורח חיים סימן קיט- וזה שאמרו חכמים (תענית שם) יחיד לא יתחיל ואם התחיל גומר, כך פירוש: **יחיד שטעה וברך לקראת את ההלל ונזכר שפטור, קורא עד אלהי ארוממך הודו ליי' כי טוב (תה) קיח, כח - כט) ושוקק, כדי שלא יוציא שם שמים לבטלה,** דהוה ליה אם התחיל גומר, אבל אסור לומר יהללך יי' ולחתום בברכה, וכן למדנו (רז"ל) [מרבתינו] וכך אנו נוהגין.
- 3) המאור הקטן מסכת שבת דף יא. מדפי הרי"ף "הא דתנאיי" עד סוף. #3-

4) פסקי רי"ד שם- תנא יחיד לא יתחיל ואם התחיל גומר. פי' אף על פי שנהגו הציבור לאומרו **בראש חודש, היחיד אל יתחיל לומר, דלא נהגו כי אם בציבור, ואינו חובה שיהא חייב היחיד. ואם התחיל גומר. פי' גומר לאומרו בדילוג כדרך שעושין הציבור, וכיון דלא הוי אלא מנהג בעלמא אין מברכין לפניו...** ובני עולם שנהגו לברך אשר קדשנו במצוותי וציוונו לקרוא את ההלל, איני יודע על מה סמכו.

- 5) רמב"ם הלכות מגילה וחנוכה פרק ג ז. #4-

יא) בענין אם מברכין על מנהג-יום ששי

- 1) תוספות שם ד"ה אמר "יי"מ דאמנהג" עד לא מברכין מהכא "פסק דמברכין וכו'".
- 2) רמב"ם הלכות מגילה וחנוכה פרק ג ז. #4-7
- 3) חדושי מרן רי"ז הלוי הלכות ברכות פי"א הלכה ט'. #5-

5) צ"ב קצת דלכ' לא לימד הגמ' לא כרש"י ותוס' (דגורס צריכין חיזוק) אכן גם לא לימד כדברי ר"ג דלפי"ד הצריכין חיזוק על קרבן עצים משא"כ לפי"ד המהרצ"ח הצריכין חיזוק על תפילת נעילה וצ"ע. אכן עכ"פ לדבריו אי"כ הוכחת המנחת אלעזר.

6) ועיין בעניני הלכה שמובא ההלכה למעשה במח' הגדולה הזו.

7) וז"ל ההגהות מיימוניות שם "וכן פסק ר"י אלפס וכן רש"י ולא היה מברך וכן כתב במחזור ויטרי"י אבל ר"ת כתב דיש לברך מידי דהוה איי"ט שני וכן השר מקוצי כתב דלא הוה ברכה לבטלה כיון שרוצה האדם להתחייב בה מידי דהוה אלולב ואתפילין דהני נשי מברכות אף על פי שאינן חייבות ולא מחינן בהו ע"כ."

- 1) רש"י כח. ד"ה מה הפרש ודי"ה הללו.
- 2) תוספות שם ד"ה ומה הפרש.¹
- 3) רבינו גרשום שם מ"קרבן מוסף" עד "סמוך לו." #2
- 4) רבינו חננאל שם מ"פרקינן הללו" עד "יום טוב."
- 5) רש"י שם רש"י ד"ה מה הפרש מ"ש כו'.
- 6) שפת אמת שם "מדברי הרמב"ם" עד "לא צריך חיזוק כ"כ וכו'." #1-
- 7) רמב"ם פיהמ"ש ד' ד"ה ד"ה "יום שיש" עד "קרבן מוסף." #2-

ב) בענין אם מנחה דאו'-יום שלישי

- 1) שו"ת מנחת אלעזר חלק א סימן סג- אלא ודאי דס"ל לרש"י ותוס' שם שניהם יחד בפשיטות דמנחה ד"ת כיון דאבות תיקנום לחובה וגם מקודם מ"ת למדין הלכה לחובה מה"ת.⁴
- 2) מהר"ץ חיות מסכת תענית שם- "ני"ב אף על" עד "שאין צריכה חיזוק." #5
- 3) שו"ת דברי יציב חלק אורח חיים סימן צט- ומדי דברי בזה אמרתי לעיין במ"ש רש"י בתענית כ"ח ע"א, הללו דברי תורה, מנחה כדאמרינן בברכות יצחק אבינו תיקן תפלת מנחה שנאמר ויצא יצחק לשוח בשדה וכו', ועי"ש בתוס', ותמוה מאד דלא מצינו כן בשום דוכתא דתפלת מנחה הוי דאורייתא... ובפשטות דעת רש"י דתפלת מנחה אתיא מפשטות משמעות הכתוב דשיחה ל' תפלה וכמ"ש גם בפירושו עה"ת [בראשית כ"ד ס"ג], משא"כ שאר התפלות דילפינן מלימודים שאינם פשטות "מובן הכתוב ודו"ק."

ג) בענין יחיד לא יתחיל ואם התחיל גומר-יום רביעי-יום חמישי

1) מבואר מח' בין רש"י ותוס' דלפי"ד רש"י קושיית הגמ' רק על הקרבן עצים דמ"ש מנחה מנעילה וע"ז תירץ הגמ' שמנחה דאו' משא"כ נעילה. אכן לפי"ד תוס' קושיית הגמ' הוא דמ"ש קרבן מוסף מקרבן עצים וע"ז תירץ הגמ' דמוסף דאו' ולכן דוחה מנחה דהוה מדברי תורה משא"כ קרבן עצים דרק מדברי סופרים. וע' ביתר עיון בע' אם מנחה נחשב דאו'.² וגירסתו הוא מה שרש"י השמיט ולפי"ד הוה מהלך אחרת לגמרי מרש"י ותוס' דקושיית הגמ' הוא דמ"ש קרבן מוסף דרק דוחה מנחה משא"כ קרבן עצים דדוחה מנחה ונעילה וע"ז תירץ הגמ' דכיון דקרבן עצים מדברי סופרים וצריכין חיזוק.

3) ויצמ"ד דיש להכ"פ ה' מהלכים בפירוש סוגיא זו.

4) וע"ש שבא לאפוקי מספר תורת נביאים דאינו סובר כן.

